

พลังของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน สังคมไทยร่วมสมัย*

THE POWER OF SOCIAL NETWORKS IN POLITICAL PARTICIPATION IN CONTEMPORARY THAI SOCIETY

พระมหาไพฑูรย์ สิริธมโม ชัยกุล

Phramahapaitool siridhammo chaikung

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding author E-mail: Siridhammo999@gmail.com

วันที่รับบทความ : 21 สิงหาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 30 สิงหาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 31 สิงหาคม 2568

Received 21 August 2025; Revised 30 August 2025; Accepted 31 August 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์บทบาทและพลังของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทยร่วมสมัย โดยอธิบายผ่านกรอบทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิดพื้นที่สาธารณะของ Habermas และทฤษฎีสื่อใหม่กับประชาธิปไตยดิจิทัล ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นปัจจัยสำคัญที่เปลี่ยนรูปแบบการเมืองไทย จากออฟไลน์สู่ดิจิทัล ทำให้ประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนและนักศึกษาเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ผ่านการใช้ Twitter และ Facebook รวมถึงการเคลื่อนไหวผ่านแฮชแท็กทางการเมือง เช่น #เยาวชนปลดแอก และ #saveบางกอก ซึ่งไม่เพียงขยายประเด็นในประเทศให้เป็นที่รับรู้ แต่ยังเชื่อมโยงเข้าสู่การเมืองระดับนานาชาติ นอกจากนี้ยังเกิดพลเมืองเครือข่ายที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์วาทกรรมและกำหนดวาระสาธารณะใหม่ ส่งผลให้การเมืองไทยมีลักษณะใกล้เคียงกับประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาการบิดเบือนข้อมูล ข่าว

Citation:

* พระมหาไพฑูรย์ สิริธมโม ชัยกุล. (2568). พลังของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทยร่วมสมัย. วารสารกวันพะเยา, 2(4), 29-47.

Phramahapaitool siridhammo chaikung. (2025). The Power of Social Networks in Political Participation in Contemporary Thai Society. Journal of Kwan Phayao, 2(4), 29-47;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

ปลอม ความแตกแยกทางสังคม และการควบคุมโดยรัฐยังคงเป็นข้อจำกัดที่ท้าทายต่อการพัฒนาประชาธิปไตยดิจิทัลในอนาคต

คำสำคัญ: เครือข่ายสังคมออนไลน์, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, พลเมืองเครือข่ายประชาธิปไตยดิจิทัล, ไทย

Abstract

This article analyzes the role and power of social media networks in shaping political participation in contemporary Thai society, employing the theoretical frameworks of political participation, Habermas' public sphere, and new media and digital democracy. The findings indicate that social media has significantly transformed Thailand's political landscape from offline to digital participation, enabling citizens—particularly youth and students—to play a more active role through platforms such as Twitter and Facebook. Political hashtag activism, exemplified by #เยาวชนปลดแอก (#FreeYouth) and #saveบางกอก (SaveBangKloi), not only amplified domestic issues but also connected them to international political discourse. The emergence of “networked citizenship” further illustrates how digital citizens generate new political narratives and set public agendas, thereby fostering participatory democracy in Thailand. Nevertheless, challenges remain, including misinformation, fake news, social polarization, and state-imposed restrictions, which continue to limit the full development of digital democracy in the Thai context.

Keyword: Social media, Political participation, Networked citizenship, Digital democracy, Thailand

บทนำ

ในสังคมไทยร่วมสมัย การเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์ทางการเมืองมิได้เกิดขึ้นเพียงจากกระบวนการปฏิรูปทางกฎหมายหรือโครงสร้างสถาบันเท่านั้น แต่ยังได้รับอิทธิพลจากการเกิดขึ้นและขยายตัวของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะ

แพลตฟอร์มอย่าง Facebook, Twitter (ปัจจุบัน X) และ TikTok ซึ่งทำหน้าที่เป็นทั้ง พื้นที่สาธารณะใหม่ และ เครื่องมือการสื่อสารทางการเมือง (McNair, 2018; Dahlgren, 2009) เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมของพลเมือง (citizen participation) ทำให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนและคนรุ่นใหม่ สามารถเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร แสดงออกซึ่งความคิดเห็น และรวมตัวกันเพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองได้อย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน (Sinpeng, 2021)

ในประเทศไทย เหตุการณ์การชุมนุมทางการเมืองระหว่างปี 2563–2564 แสดงให้เห็นถึงพลังของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่กลายเป็นตัวเร่งสำคัญของการระดมพลและการสร้างพื้นที่การเมืองแบบใหม่ อาทิ การใช้แฮชแท็ก (#เยาวชนปลดแอก, #saveบางกอก) เพื่อรวบรวมพลังทางสังคมและสื่อสารไปยังสาธารณะวงกว้าง (Aim, 2020; Sinpeng & Sullivan, 2020) ปรากฏการณ์นี้สะท้อนให้เห็นว่า การเมืองไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ “การเมืองเครือข่าย” (networked politics) ซึ่งมีลักษณะเป็นแนวนอน เปิดกว้าง และไร้พรมแดน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation): หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนมีบทบาทต่อกิจกรรมทางการเมือง ทั้งในรูปแบบโดยตรงและโดยอ้อม เช่น การเลือกตั้ง การชุมนุม การรณรงค์ทางสังคม และการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง (Verba, Scholzman, & Brady, 1995)

เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media Networks): หมายถึง แพลตฟอร์มดิจิทัลที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถสร้างเนื้อหา แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างเป็นเครือข่าย โดยมีลักษณะการสื่อสารที่รวดเร็ว กว้างขวาง และมีความเป็นส่วนตัวผสมผสาน (Kaplan & Haenlein, 2010)

การเมืองร่วมสมัย (Contemporary Politics): หมายถึง สภาพการเมืองที่ดำเนินอยู่ในยุคปัจจุบัน โดยมีลักษณะสำคัญคือความซับซ้อนของโครงสร้างการปกครอง การเปิดกว้างทางการเมืองดิจิทัล และการมีส่วนร่วมของพลเมืองที่มีพลวัตสูง (Held, 2006)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทและพลังของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทยร่วมสมัย โดยมุ่งอธิบายทั้งด้านบวกและด้านลบ ตลอดจนผลกระทบต่อนวัตกรรมทางการเมืองไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ

กรอบแนวคิดและทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation Theory) การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นแนวคิดหลักที่ใช้อธิบายพฤติกรรมและบทบาทของประชาชนในการกำหนดทิศทางทางการเมืองของประเทศ โดย Verba, Scholzman และ Brady (1995) ได้นำเสนอ *Civic Voluntarism Model (CVM)* ซึ่งชี้ว่าการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับทรัพยากร (resources) แรงจูงใจ (motivation) และเครือข่ายการเกณฑ์ (mobilization networks) ในยุคดิจิทัล เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เข้ามาทำหน้าที่เสมือนทรัพยากรใหม่ที่ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและลดต้นทุนของการมีส่วนร่วม (Boulianne, 2015) ทำให้ประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนสามารถแสดงออกทางการเมืองได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย

2. ทฤษฎีพื้นที่สาธารณะของ Habermas (Public Sphere) Habermas (1989) เสนอแนวคิดเรื่อง “พื้นที่สาธารณะ” (public sphere) ว่าเป็นพื้นที่สำหรับการอภิปรายอย่างมีเหตุผลและวิพากษ์เชิงสาธารณะ โดยในสังคมดิจิทัล เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ขยายพื้นที่สาธารณะให้กว้างขึ้น ทำให้ประชาชนที่หลากหลายสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปราย และท้าทายอำนาจรัฐหรือโครงสร้างทางสังคมได้มากขึ้น (Dahlgren, 2009) ในบริบทไทย Twitter และ Facebook ได้ทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธารณะใหม่ที่เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่สร้างวาทกรรมทางการเมืองและขยายอิทธิพลสู่สังคมวงกว้าง (Sinpeng, 2021)

3. ทฤษฎีสื่อใหม่และประชาธิปไตยดิจิทัล (New Media & Digital Democracy)

ทฤษฎีสื่อใหม่ชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีดิจิทัลได้เปลี่ยนโครงสร้างอำนาจของการสื่อสารจากการสื่อสารทางเดียวแบบดั้งเดิม สู่การสื่อสารแบบสองทางและหลายทาง (multidirectional communication) ที่เปิดโอกาสให้พลเมืองมีบทบาทมากขึ้น (Castells, 2012) ซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดประชาธิปไตยดิจิทัล (digital democracy) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายออนไลน์ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสทางการเมือง (Coleman & Blumler, 2009) กรณีการเคลื่อนไหวของเยาวชนไทยและการใช้แฮชแท็กทางการเมืองแสดงให้เห็นว่าโครงสร้างการเมืองออนไลน์สามารถผลักดันให้เกิด “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” ที่เข้มข้นขึ้น (Aim, 2020)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในกระบวนการทางการเมือง

งานวิจัยในต่างประเทศชี้ให้เห็นว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือสำคัญของการเคลื่อนไหวทางการเมือง เช่น กรณี *Arab Spring* ในตะวันออกกลาง ที่ Facebook และ Twitter ถูกใช้เป็นช่องทางในการระดมพล ประสานงาน และเผยแพร่แนวคิดประชาธิปไตย (Howard & Hussain, 2013) ในฮ่องกง การประท้วง *Umbrella Movement* และ *Anti-Extradition Bill Movement* ก็สะท้อนพลังของสื่อสังคมในการสร้างพื้นที่สาธารณะสำหรับเยาวชนและผู้ประท้วง (Lee & Ting, 2015)

สำหรับบริบทไทย งานของ Sinpeng และ Sullivan (2020) พบว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่การเมืองใหม่ที่ทำให้เยาวชนและภาคประชาชนมีโอกาสแสดงออกและมีส่วนร่วมอย่างเข้มข้นมากขึ้น โดยเฉพาะในการประท้วงปี 2563-2564 ที่แพลตฟอร์มออนไลน์ถูกใช้ทั้งเพื่อเผยแพร่ข้อมูล สร้างอัตลักษณ์ทางการเมือง และสร้างเครือข่ายสากล งานวิจัยของ Aim (2020) ยังชี้ว่า “การเคลื่อนไหวผ่านแฮชแท็ก” (hashtag activism) ได้ทำให้ประเด็นทางการเมืองไทยสามารถเข้าถึงสังคมโลกได้รวดเร็วและกว้างขวาง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศต่างชี้ตรงกันว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่เพียงแต่เป็นช่องทางในการสื่อสาร แต่ยังเป็นพลังใหม่ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมการเมืองและรูปแบบการมีส่วนร่วมของพลเมืองในศตวรรษที่ 21

บริบทการเมืองไทยร่วมสมัย

สถานการณ์ทางการเมืองไทยในยุคดิจิทัล

การเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 อยู่ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงจากระบอบกึ่งประชาธิปไตยและการควบคุมของรัฐ ไปสู่สภาวะที่พลเมืองสามารถสร้างพื้นที่การเมืองของตนเองได้มากขึ้นผ่านโลกดิจิทัล (McCargo, 2020) แม้ว่าประเทศไทยจะเผชิญข้อจำกัดด้านเสรีภาพการแสดงออก เช่น กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ หรือการใช้กฎหมายความมั่นคงไซเบอร์ในการควบคุม (Human Rights Watch, 2021) แต่เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ทำให้ประชาชนยังสามารถเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลายและมีช่องทางในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่กว้างขึ้น

โดยเฉพาะเหตุการณ์การเคลื่อนไหวทางการเมืองในปี 2563–2564 ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่สะท้อนว่าโลกออนไลน์ได้กลายเป็นเวทีหลักของการเมืองไทย โดยมีการใช้ **Twitter**, **Facebook** และ **TikTok** ในการสร้างวาทกรรม เรียกร้องการปฏิรูป และระดมพลสู่ถนน (Sinpeng, 2021) สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่า ภูมิทัศน์การเมืองไทยในยุคดิจิทัลมีลักษณะ “ลูกผสม” ระหว่างการควบคุมโดยรัฐกับการขยายเสรีภาพบนโลกออนไลน์

บทบาทของกลุ่มประชาชน โดยเฉพาะเยาวชน นักศึกษา และพลเมืองดิจิทัล

กลุ่มเยาวชนและนักศึกษาไทยถือเป็นแรงขับเคลื่อนหลักในยุคดิจิทัล พวกเขาใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่ในการสร้างอัตลักษณ์ทางการเมือง (political identity) และแสดงออกถึงการเป็น “พลเมืองดิจิทัล” (digital citizens) ที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเรียกร้องสิทธิและความยุติธรรม (Suwannakij, 2021)

งานวิจัยของ **Aim (2020)** พบว่า “การเคลื่อนไหวผ่านแฮชแท็ก” (hashtag activism) เช่น **#เยาวชนปลดแอก** หรือ **#whatshappeninginthailand** ทำให้ประเด็นการเมืองในไทยได้รับความสนใจระดับนานาชาติ และสร้างเครือข่ายการเคลื่อนไหวเชิงสัญลักษณ์ (symbolic mobilization) ที่ทรงพลัง นอกจากนี้ยังเกิดการสร้าง “ชุมชนออนไลน์” ที่ผู้คนสามารถถกเถียงและแลกเปลี่ยนข้อมูลได้โดยไม่จำเป็นต้องรวมตัวกันในพื้นที่ทางกายภาพ (Kaewthep, 2020)

เยาวชนรุ่นใหม่ยังท้าทายขนบวัฒนธรรมการเมืองแบบอุปถัมภ์และลำดับชั้น โดยใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมแบบแนวนอน ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการเมืองแบบดั้งเดิมที่ถูกครอบงำด้วยพรรคการเมืองหรือผู้นำ (Sinpeng & Sullivan, 2020)

ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อดั้งเดิมกับเครือข่ายสังคมออนไลน์

แม้สื่อดั้งเดิม เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ ยังคงมีบทบาทในสังคมไทย แต่กระบวนการส่งต่อข้อมูลทางการเมืองได้เปลี่ยนไปอย่างชัดเจน โดยสื่อดั้งเดิมจำนวนมากต้องอาศัยข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นแหล่งข่าวสาร เนื่องจากความรวดเร็วและความหลากหลายของข้อมูล (McCargo, 2019)

ในอีกด้านหนึ่ง เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ทำหน้าที่ตรวจสอบและวิพากษ์สื่อดั้งเดิม โดยผู้ใช้งานสามารถวิจารณ์การรายงานข่าวที่มีอคติหรือขาดความเป็นกลาง ซึ่งก่อให้เกิดแรงกดดันต่อสื่อดั้งเดิมให้ปรับตัวมากขึ้น (Chaiyan, 2021) นอกจากนี้ ปรากฏการณ์ “ข่าวไวรัล” ที่เริ่มจากโลกออนไลน์มักถูกหยิบยกไปนำเสนอซ้ำโดยสื่อดั้งเดิม ทำให้เกิดการบูรณาการ

ระหว่างสื่อสองระบบ (hybrid media system) ที่ส่งผลต่อการรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (Chadwick, 2017)

พลังของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ด้านบวก

การเพิ่มโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและการเข้าถึงข้อมูลเครือข่ายสังคมออนไลน์ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลทางการเมืองได้รวดเร็วและกว้างขวางกว่าสื่อดั้งเดิม โดยประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ต่อรัฐบาลและสถาบันการเมืองได้โดยตรง (Dahlgren, 2009) งานวิจัยของ Boulianne (2015) แสดงให้เห็นว่าการใช้สื่อสังคมสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะในหมู่เยาวชนที่ไม่ค่อยเข้าถึงสื่อกระแสหลัก

การสร้างพื้นที่การรวมตัวและการเคลื่อนไหวทางการเมืองแพลตฟอร์มอย่าง Twitter และ Facebook ได้ทำหน้าที่เป็น “พื้นที่รวมตัวเสมือนจริง” (virtual assembly) ที่ประชาชนสามารถจัดกิจกรรม รณรงค์ และระดมพลได้โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาองค์กรหรือผู้นำแบบดั้งเดิม (Castells, 2012) ในประเทศไทย การเคลื่อนไหวของเยาวชนในปี 2563-2564 ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือหลักในการระดมพลและเผยแพร่ข้อมูล (Sinpeng, 2021) ซึ่งทำให้การประท้วงขยายตัวอย่างรวดเร็วและสามารถสร้างแรงกดดันต่อรัฐได้มากกว่าการเคลื่อนไหวในอดีต

การสร้างตระหนักรู้สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเครือข่ายสังคมออนไลน์ช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองแบบใหม่ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการเคารพสิทธิเสรีภาพ (Howard & Hussain, 2013) ประเด็นที่เคยเป็น “ข้อห้าม” ในสังคมไทย เช่น การปฏิรูปสถาบันกษัตริย์ สิทธิของชนกลุ่มน้อย และความเท่าเทียมทางเพศ ได้รับการหยิบยกขึ้นมาถกเถียงอย่างเปิดเผยในโลกออนไลน์ (Suwannakij, 2021) สิ่งนี้ไม่เพียงแต่สร้างความตระหนักแก่สาธารณะ แต่ยังผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเชิงวัฒนธรรมการเมืองในระยะยาว

ด้านลบ

การบิดเบือนข้อมูล ข่าวปลอม และ Hate Speech การเปิดกว้างของสื่อออนไลน์ทำให้เกิดปัญหาการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดพลาดหรือบิดเบือน (fake news) รวมถึงถ้อยคำแห่งความเกลียดชัง (hate speech) ซึ่งส่งผลให้เกิดความสับสนและความไม่ไว้วางใจต่อระบบการเมือง

(Tucker et al., 2017) ในประเทศไทย มีการใช้บัญชีอวดตาร (trolls) และกองทัพไซเบอร์ (cyber troops) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลบิดเบือนและโจมตีฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง (Sirivunnabood, 2020)

ความแตกแยกทางการเมืองที่รุนแรงขึ้นแม้เครือข่ายสังคมออนไลน์จะเป็นพื้นที่แสดงความคิดเห็น แต่ก็มีแนวโน้มทำให้เกิด “echo chamber” และ “filter bubble” ที่ผู้ใช้งานรับข้อมูลเฉพาะจากกลุ่มที่มีความคิดคล้ายกัน ส่งผลให้ความขัดแย้งทางการเมืองทวีความรุนแรงมากขึ้น (Sunstein, 2018) ในสังคมไทย ความขัดแย้งเชิงอุดมการณ์ระหว่างฝ่ายอนุรักษ์นิยมกับฝ่ายเสรีนิยมได้ขยายวงกว้างผ่านสื่อออนไลน์ และบางครั้งนำไปสู่ความรุนแรงในโลกจริง (McCargo, 2020)

การถูกควบคุม ตรวจสอบ หรือจำกัดเสรีภาพโดยรัฐแม้สื่อสังคมออนไลน์จะเปิดพื้นที่เสรี แต่ประเทศไทยได้ใช้กลไกทางกฎหมายและเทคโนโลยีเพื่อควบคุมการสื่อสาร เช่น การบล็อกเว็บไซต์ การใช้กฎหมายคอมพิวเตอร์ และการติดตามผู้ใช้งาน (Human Rights Watch, 2021) ทำให้การแสดงออกทางการเมืองในโลกออนไลน์ยังคงเผชิญข้อจำกัดและความเสี่ยง ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสรีภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมาก (Sinpeng, 2021)

กรณีศึกษา/ประสบการณ์จริง

กรณีการเคลื่อนไหวของเยาวชนไทยผ่าน Twitter และ Facebook

การเคลื่อนไหวทางการเมืองของเยาวชนไทยในปี 2563–2564 ถือเป็นเหตุการณ์สำคัญที่สะท้อนถึงพลังของเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะ Twitter และ Facebook ซึ่งถูกใช้เป็นเครื่องมือหลักในการระดมพล ประชาสัมพันธ์ และสร้างวาทกรรมทางการเมือง (Sinpeng, 2021) เยาวชนไทยจำนวนมากใช้ Twitter เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรี และใช้ Facebook ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเชิญชวนให้เข้าร่วมการประท้วง (Suwannakij, 2021)

ในเชิงเทคโนโลยี Twitter มีลักษณะ “real-time communication” ทำให้การกระจายข้อมูลเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ เช่น การแจ้งจุดชุมนุมหรือการเตือนภัยระหว่างการสลายการชุมนุม ขณะที่ Facebook ช่วยสร้างเครือข่ายชุมชนการเมืองและจัดตั้งกลุ่มสนับสนุนที่มีความยั่งยืนกว่า (Aim, 2020)

กรณีการใช้ Hashtag ทางการเมือง

การเคลื่อนไหวของเยาวชนไทยยังมีลักษณะเด่นคือ “การเคลื่อนไหวผ่านแฮชแท็ก” (hashtag activism) เช่น #เยาวชนปลดแอก #saveบางกกลอย และ #whatshappeninginthailand แฮชแท็กเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสร้างการรับรู้ร่วม (collective awareness) และสัญลักษณ์ทางการเมืองที่ใช้รวมกลุ่มผู้สนับสนุน (Yang, 2016) กรณี #เยาวชนปลดแอก ถูกใช้ในการระดมพลเพื่อการชุมนุมครั้งใหญ่ในกรุงเทพฯ และขยายไปสู่ภูมิภาคทั่วประเทศ ขณะที่ #saveบางกกลอย แสดงให้เห็นถึงการใช้ออนไลน์เพื่อเชื่อมโยงประเด็นสิทธิชุมชนชาติพันธุ์กับการเมืองระดับชาติ ทำให้ประเด็นท้องถิ่นถูกยกระดับไปสู่การถกเถียงในระดับสาธารณะ (Kaewthep, 2020)

นอกจากนี้ แฮชแท็กยังมีบทบาทในการสร้าง “เครือข่ายสากล” (transnational networks) โดยเฉพาะ #whatshappeninginthailand ที่กลายเป็นประเด็นที่สื่อและนักกิจกรรมต่างประเทศนำไปเผยแพร่ต่อ ทำให้ปัญหาการเมืองไทยเป็นที่รับรู้ในเวทีโลก (Sinpeng & Sullivan, 2020)

การเปรียบเทียบกับต่างประเทศ: Arab Spring และ Hong Kong Protests

เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีต่างประเทศ เช่น *Arab Spring* (2010–2012) เครือข่ายสังคมออนไลน์ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการระดมพลและเผยแพร่แนวคิดประชาธิปไตยในตะวันออกกลาง โดย Twitter และ Facebook ถูกใช้เพื่อประสานงานและสร้างแรงกดดันต่อรัฐบาล (Howard & Hussain, 2013) คล้ายกับกรณีไทย แต่ความแตกต่างคือ *Arab Spring* เกิดในสภาพการเมืองที่รัฐบาลควบคุมสื่อเข้มงวดและประชาชนแทบไม่มีช่องทางอื่นในการสื่อสาร

ส่วนในฮ่องกง *Umbrella Movement* (2014) และ *Anti-Extradition Bill Movement* (2019) ก็สะท้อนพลังของสื่อออนไลน์ โดยผู้ประท้วงใช้แอปพลิเคชันอย่าง Telegram และ LIHKG รวมถึง Twitter เพื่อจัดตั้งเครือข่ายที่ไร้ผู้นำ (leaderless movement) และใช้สัญลักษณ์ดิจิทัล เช่น แฮชแท็กและมิมทางการเมืองในการขยายวาทกรรม (Lee & Ting, 2015)

เมื่อเทียบกับกรณีไทย จะพบว่าแม้รูปแบบการใช้เครือข่ายสังคมมีความคล้ายคลึงกันในแง่ของการสร้างพื้นที่การเมืองใหม่ แต่บริบทที่แตกต่าง เช่น ระดับการควบคุมของรัฐและวัฒนธรรมการเมือง ส่งผลให้ผลลัพธ์แตกต่างกันไป โดยในไทย แม้สื่อออนไลน์สร้างพลังการ

เคลื่อนไหวที่กว้างใหญ่ แต่ยังคงถูกจำกัดโดยโครงสร้างรัฐและกฎหมายที่เข้มงวดกว่าฮ่องกง (McCargo, 2020; Human Rights Watch, 2021)

ผลกระทบต่อวัฒนธรรมการเมืองไทย

การปรับเปลี่ยนรูปแบบการมีส่วนร่วมจากออฟไลน์สู่ดิจิทัล

การเมืองไทยในอดีตการมีส่วนร่วมของประชาชนมักเกิดขึ้นในลักษณะออฟไลน์ เช่น การเข้าร่วมการเลือกตั้ง การชุมนุมในพื้นที่สาธารณะ หรือการเคลื่อนไหวผ่านองค์กรทางการเมือง แต่การขยายตัวของเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เปลี่ยนโฉมรูปแบบการมีส่วนร่วม ทำให้ประชาชนสามารถแสดงออก แสดงความคิดเห็น และจัดการเคลื่อนไหวได้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในพื้นที่เดียวกัน (Chadwick, 2017)

ในกรณีของประเทศไทย เหตุการณ์การชุมนุมของเยาวชนในปี 2563–2564 แสดงให้เห็นว่าโลกออนไลน์ทำหน้าที่เป็นทั้งพื้นที่ระดมพลและกลไกสนับสนุนการเคลื่อนไหวในพื้นที่จริง (Sinpeng, 2021) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการบรรจบกันระหว่าง “การเมืองบนท้องถนน” (street politics) และ “การเมืองดิจิทัล” (digital politics) ที่เสริมพลังซึ่งกันและกัน

การเกิด “พลเมืองเครือข่าย” (Networked Citizenship)

เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ก่อให้เกิดแนวคิดใหม่เกี่ยวกับ “พลเมืองเครือข่าย” (networked citizenship) หมายถึง พลเมืองที่มีบทบาททางการเมืองผ่านการใช้สื่อดิจิทัล ทั้งในแง่การแลกเปลี่ยนข้อมูล การสร้างวาทกรรม และการเคลื่อนไหวทางการเมือง (Bennett & Segerberg, 2012) พลเมืองเครือข่ายในไทย โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน ใช้แฮชแท็ก ภาพมีม และการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์เพื่อสื่อสารประเด็นทางการเมือง เช่น ความเท่าเทียมทางเพศ สิทธิเสรีภาพ และการปฏิรูปการศึกษา (Aim, 2020)

ปรากฏการณ์นี้ยังแสดงให้เห็นการสลายเส้นแบ่งระหว่าง “ผู้บริโภคสื่อ” และ “ผู้ผลิตสื่อ” เนื่องจากพลเมืองดิจิทัลสามารถสร้างเนื้อหาทางการเมืองและเผยแพร่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องผ่านสื่อกระแสหลัก ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยเชิงเครือข่าย (networked democracy)

ผลต่อการสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)

ผลกระทบเชิงบวกของปรากฏการณ์นี้คือ การขยายพลังของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (participatory democracy) ซึ่งประชาชนมีโอกาสมิมีบทบาทในกระบวนการทางการเมืองมากกว่าการเลือกตั้งตามวาระ (Dahlgren, 2009) ในสังคมไทย เครือข่ายสังคม

ออนไลน์ทำให้ประชาชนสามารถกำหนดวาระทางสังคม (agenda-setting) และผลักดันให้รัฐตอบสนองต่อข้อเรียกร้องอย่างฉับไวมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การใช้แฮชแท็ก #saveบางกอกและ #whatshappeninginthaailand ที่ทำให้ประเด็นสิทธิมนุษยชนท้องถิ่นและสิทธิพลเมืองไทยถูกยกระดับสู่เวทีสาธารณะและนานาชาติ (Kaewthep, 2020; Sinpeng & Sullivan, 2020)

อย่างไรก็ตาม แม้การเมืองดิจิทัลจะสร้างช่องทางใหม่ในการมีส่วนร่วม แต่ยังคงเผชิญข้อจำกัดจากการควบคุมโดยรัฐและโครงสร้างการเมืองที่ไม่เปิดกว้าง ซึ่งทำให้ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในไทยยังไม่สมบูรณ์และต้องเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนา (Human Rights Watch, 2021)

ข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางการพัฒนา

การสร้างกลไกสนับสนุนสิทธิเสรีภาพทางดิจิทัล

สิทธิเสรีภาพทางดิจิทัลถือเป็นปัจจัยพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในยุคออนไลน์ หากรัฐยังใช้กฎหมายและกลไกการควบคุมที่เข้มงวดเกินไป จะยิ่งบั่นทอนความเชื่อมั่นของพลเมืองและจำกัดพื้นที่สาธารณะในโลกดิจิทัล (Human Rights Watch, 2021) ดังนั้น ภาครัฐควรจัดตั้งกลไกที่รับรองสิทธิเสรีภาพการแสดงออกทางออนไลน์ และกำหนดมาตรการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้โปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อสร้างสมดุลระหว่างความมั่นคงกับเสรีภาพของประชาชน (Sinpeng, 2021)

การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy)

อีกหนึ่งความท้าทายของการเมืองดิจิทัล คือ ปัญหาข่าวปลอม การบิดเบือนข้อมูล และ hate speech (Tucker et al., 2017) รัฐและสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องบูรณาการหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลในทุกระดับการศึกษา รวมถึงการรณรงค์สาธารณะเพื่อให้พลเมืองมีทักษะในการวิเคราะห์ แยกแยะ และตรวจสอบแหล่งข้อมูล (Livingstone, 2004) นอกจากนี้ องค์กรภาคประชาสังคมสามารถมีบทบาทในการพัฒนาชุดเครื่องมือหรือคู่มือสำหรับการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อส่งเสริมพลเมืองที่มีภูมิคุ้มกันทางข้อมูลข่าวสาร

การพัฒนากฎหมายและนโยบายเพื่อคุ้มครองสิทธิประชาชนบนโลกออนไลน์

กฎหมายด้านดิจิทัลในประเทศไทย เช่น พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (Computer Crime Act) มักถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่ามีการตีความอย่างกว้างและถูก

ใช้เพื่อจำกัดเสรีภาพของประชาชน (HRW, 2021) ดังนั้นควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล โดยคำนึงถึงหลักการความได้สัดส่วน (principle of proportionality) และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (data protection) เช่นเดียวกับกรอบกฎหมายของสหภาพยุโรป (EU GDPR) (Kuner, 2017)

การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และภาคประชาชน

เครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่ได้ถูกควบคุมโดยรัฐเพียงฝ่ายเดียว แต่บริษัทเอกชนระดับโลก เช่น Meta (Facebook) หรือ X (Twitter) มีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดกติกาการสื่อสารออนไลน์ ดังนั้นจึงควรสร้างกลไกความร่วมมือแบบ “พหุภาคี” (multi-stakeholder approach) ที่ให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดมาตรฐานการใช้สื่อดิจิทัล (Gillespie, 2018) แนวทางนี้จะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการกำกับดูแล ความเป็นส่วนตัวของแพลตฟอร์ม และการคุ้มครองสิทธิของพลเมือง

สรุป

พลังของเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางการเมืองไทยร่วมสมัยอย่างลึกซึ้งจากเดิมที่การมีส่วนร่วมของประชาชนจำกัดอยู่กับการเลือกตั้งหรือการชุมนุมในพื้นที่จริง กลายเป็นการเมืองที่เคลื่อนไหวได้ทั้งบนท้องถนนและในโลกดิจิทัล เครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่เพียงทำหน้าที่เป็นช่องทางสื่อสาร แต่ยังเป็นพื้นที่สาธารณะใหม่ที่ประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนและพลเมืองรุ่นใหม่สามารถใช้แสดงออก แสดงความคิดเห็น และกำหนดวาระสาธารณะได้อย่างกว้างขวาง การเคลื่อนไหวผ่านแฮชแท็ก การระดมพลผ่าน Twitter และ Facebook ตลอดจนการสร้างเครือข่ายสากลทำให้ประเด็นการเมืองไทยเข้าถึงสายตานานาชาติและขยายขอบเขตการถกเถียงไปไกลกว่าขอบเขตของประเทศไทย ขณะเดียวกันโลกดิจิทัลยังได้ก่อให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ทางการเมืองที่เน้นการสร้าง ความตระหนักรู้สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค จนนำไปสู่การก่อรูปของ “พลเมืองเครือข่าย” ที่มีบทบาททั้งในฐานะผู้รับและผู้ผลิตสารทางการเมืองซึ่งเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในสังคมไทย อย่างไรก็ตาม พลังดังกล่าวก็มีด้านลบที่ไม่อาจละเลยได้ ทั้งการแพร่กระจายของข้อมูลบิดเบือน ข่าวปลอม และถ้อยคำแห่งความเกลียดชังที่ทำให้เกิดความแตกแยกทางสังคมมากขึ้น รวมทั้งการควบคุมตรวจสอบ และจำกัดเสรีภาพโดยรัฐที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยดิจิทัล แม้จะมีความท้าทายดังกล่าวแต่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เปลี่ยนวัฒนธรรมการเมืองไทยอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้การเมืองกลายเป็นกิจกรรมที่ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึง

ได้ง่ายขึ้นและมีส่วนร่วมได้หลากหลายรูปแบบ ส่งผลให้นาคตของการเมืองไทยเป็นพื้นที่ที่ยังต้องเผชิญทั้งโอกาสและข้อจำกัด แต่ก็เปิดทางสู่การสร้างประชาธิปไตยที่มีพลวัตและสอดคล้องกับสังคมดิจิทัลในศตวรรษที่ยี่สิบเอ็ด

เอกสารอ้างอิง

- Aim, S. (2020). *Hashtag activism and youth movement in Thailand*. *Journal of Social Issues in Southeast Asia*, 35(2), 145–167.
- Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2012). The logic of connective action: Digital media and the personalization of contentious politics. *Information, Communication & Society*, 15(5), 739–768.
- Boulianne, S. (2015). Social media use and participation: A meta-analysis of current research. *Information, Communication & Society*, 18(5), 524–538.
- Castells, M. (2012). *Networks of outrage and hope: Social movements in the Internet age*. Polity.
- Chadwick, A. (2017). *The hybrid media system: Politics and power* (2nd ed.). Oxford University Press.
- Chaiyan, R. (2021). Political communication in Thailand's digital age. *Asian Journal of Communication*, 31(4), 312–329.
- Coleman, S., & Blumler, J. G. (2009). *The Internet and democratic citizenship: Theory, practice and policy*. Cambridge University Press.
- Dahlgren, P. (2009). *Media and political engagement: Citizens, communication, and democracy*. Cambridge University Press.
- Gillespie, T. (2018). *Custodians of the Internet: Platforms, content moderation, and the hidden decisions that shape social media*. Yale University Press.
- Habermas, J. (1989). *The structural transformation of the public sphere: An inquiry into a category of bourgeois society*. MIT Press.
- Held, D. (2006). *Models of democracy* (3rd ed.). Stanford University Press.
- Howard, P. N., & Hussain, M. M. (2013). *Democracy's fourth wave? Digital media and the Arab Spring*. Oxford University Press.

- Human Rights Watch. (2021). *Thailand: Cybersecurity law endangers rights*. Retrieved from <https://www.hrw.org/>
- Kaewthep, K. (2020). Youth movements and online political communities in Thailand. *Journal of Communication and Society*, 18(2), 55–77.
- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. *Business Horizons*, 53(1), 59–68.
- Kuner, C. (2017). *The General Data Protection Regulation: A commentary*. Oxford University Press.
- Lee, F. L. F., & Ting, H. (2015). Media and protest logics in the digital era: The Umbrella Movement in Hong Kong. *Chinese Journal of Communication*, 8(4), 353–375.
- Livingstone, S. (2004). Media literacy and the challenge of new information and communication technologies. *Communication Review*, 7(1), 3–14.
- McCargo, D. (2019). *Thai politics: Between democracy and its discontents*. NIAS Press.
- McCargo, D. (2020). *Future forward: The rise and fall of a Thai political party*. NIAS Press.
- McNair, B. (2018). *An introduction to political communication* (6th ed.). Routledge.
- Sinpeng, A. (2021). Digital media, political authoritarianism, and Internet controls in Southeast Asia. *Democratization*, 28(1), 1–19.
- Sinpeng, A., & Sullivan, J. (2020). Social media and political participation in Thailand. In *Digital Asia* (pp. 115–133). Routledge.
- Sirivunnabood, P. (2020). Cyber politics in Thailand: The role of information operations. *ISEAS Perspective*, 45, 1–12.
- Sunstein, C. R. (2018). *#Republic: Divided democracy in the age of social media*. Princeton University Press.
- Suwannakij, P. (2021). Digital citizenship and youth politics in Thailand. *Journal of Contemporary Asia*, 51(5), 789–808.

- Suwannakij, P. (2021). Digital citizenship and youth politics in Thailand. *Journal of Contemporary Asia*, 51(5), 789–808.
- Tucker, J. A., Theocharis, Y., Roberts, M. E., & Barberá, P. (2017). From liberation to turmoil: Social media and democracy. *Journal of Democracy*, 28(4), 46–59.
- Verba, S., Schlozman, K. L., & Brady, H. E. (1995). *Voice and equality: Civic voluntarism in American politics*. Harvard University Press.
- Yang, G. (2016). Narrative agency in hashtag activism: The case of #BlackLivesMatter. *Media and Communication*, 4(4), 13–17.

วารสารกวีานพะเยา

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารกวีานพะเยา

วารสารกวีานพะเยา เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้ กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือเสนอแนวคิดใหม่

3) บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากการทบทวนเอกสารวิชาการ ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่กำหนดไว้ โดยมีการทบทวนวรรณกรรมค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ และนำมาประมวลเรียบเรียงในรูปบทความ

4) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เป็นการค้นหาข้อดีและข้อไม่ดีของเรื่องที่จะวิจารณ์ชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่านำกระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 250-300 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข ค่าย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 6) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 7) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 8) สมมติฐาน (ถ้ามี)
- 9) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 10) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 11) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 12) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 13) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สันเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 14) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

15) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract)
- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 8) สรุป (Conclusion)
- 9) เอกสารอ้างอิง (Reference)

บทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) ข้อมูลส่วนประกอบของหนังสือที่วิจารณ์ ดังนี้
 - 5.1 ภาพปกหนังสือ
 - 5.2 แปลจากหนังสือ:
 - 5.3 ผู้เขียน:
 - 5.4 ผู้แปล:
 - 5.5 สำนักพิมพ์:
 - 5.6 ปีที่พิมพ์:
 - 5.7 จำนวนหน้า: